Pf
0448

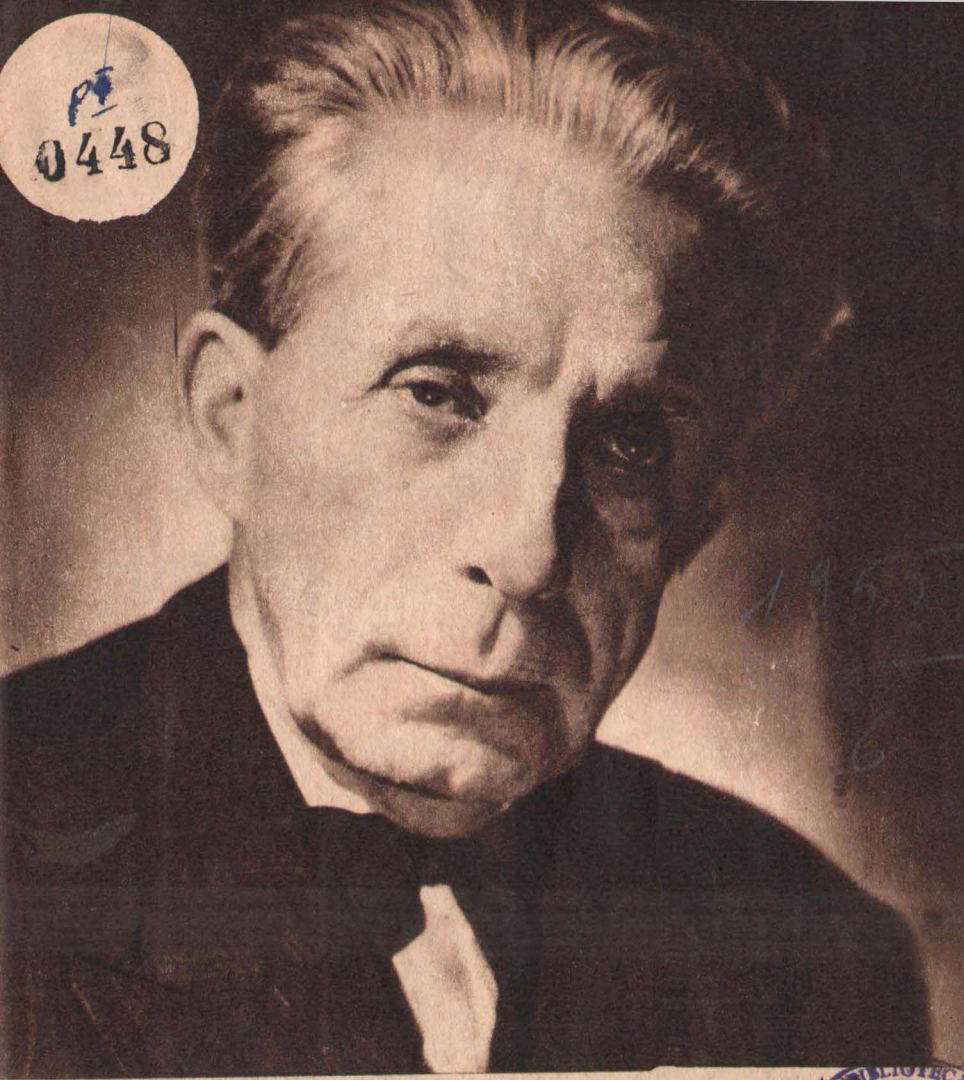

TEATRU ŞI MUZICĂ

BIBLIOTECA
INSTITUTULUI
DE ISTORIE
A ARTEI

Număr consacrat
laureaților Premiului de Stat pe anul 1953, în domeniul dramaturgiei, muzicii și artei teatrale

«Oameni ai artei, strîngeţi rîndurile!
Oameni ai artei, veghiaţi!
Noi ne vom înzeci eforturile să realizăm opere mai vii, mai puternice, care să înarmeze poporul în lupta şi munca lui nobilă de fiecare clipă».

Din moţiunea prin care scriitorii, artiştii plastici, compozitorii şi oamenii de teatru din Capitală se alătură cu fermitate Conferinţei de la Moscova şi cheamă oamenii de artă din lumea întreagă la luptă comună pentru apărarea păcii.

19

VII 0446

Solemnitatea înmînării premiilor Laureaților Premiului de Stat al R.P.R. pe anul 1953

«Acordarea Premiului de Stat constituie o înaltă apreciere a activității dumneavoastră, în diferite domenii. În numele Consiliului de Miniștri vă felicit și vă urez noi succese în munca dumneavoastră creatoare, în direcția dezvoltării mai departe a științei, a tehnicii, a industriei și a agriculturii, a culturii și a artei.

Spor la muncă pentru continua întărire a patriei noastre scumpe».

Din cuvîntarea tovarășului I. Chișinevschi, prim vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

Nr. 9461

Maestrul MIHAIL JORA

Născut la Roman în anul 1891, Mihail Jora studiază la Iași, plecînd apoi la Leipzig unde urmează armonia și contrapunctul cu Ștefan Krehl, pianul cu Teichmüller și compoziția cu Max Reger.

În 1914 el compune 6 lieduri pe text german apoi, înapoiat în țara, creează «Suita în re minor» pentru orchestră, lucrare pentru care este premiat în 1915 cu premiul George Enescu. Aceste lucrări însă nu conturează, încă, complexa personalitate a compozitorului.

În ajunul primului război mondial, pe patul de suferință, scrie «Suită pentru vioară și pian», oglindind în această lucrare frămîntările și sbuciumul epocii, dovedindu-se astfel un adevărat patriot și un artist iubitor de țară. În același timp scrie «Dor de soare», «Bejenie», «Mîngîiere» și mai tîrziu «Poveste iubită», poem simfonic pentru orchestră și voce de tenor.

De aici înainte maestrul Jora va pătrunde într-un alt domeniu de creație: folclorul. Nici nu era posibil altfel. Legat de popor, cum se dovedise cu cîțiva ani înainte, el trebuia să găsească în popor surse inepuizabile de inspirație artistică. Scrie, deci, îmbinînd sonoritățile cîntecului popular cu verva ritmului de joc, «Priveliști moldovenești», apoi 3 coruri, compoziții în care se conturează stilul specific romînesc. Urmează un «Cvartet de coarde» în 1926 și baletul «La piață» creat în 1928.

Mihail Jora atinge culmea maturității talentului său cu «Simfonia în do major» scrisă în 1937 și dirijată de George Enescu, simfonie în care se conturează elementele caracteristice artei sale, frumusețea cîntecului popular, sprinteneala jocului, varietatea, frăgezimea și fantezia finalului.

Începînd din 1945 Mihail Jora compune o serie de lucrări, dintre care citîm «Variațiunile pe o temă de Schumann» pentru pian, baletul «Curtea veche» și «Sonata pentru violină și pian».

Baletul «Cînd se coc strugurii», scris în 1953 pentru Ansamblul Consiliului Central al Sindicatelor și distins cu Premiul de Stat, se compune din 3 tablouri. Cele mai remarcabile realizări din acest balet sînt dansurile care ilustrează strivitul strugurilor, melodia largă de la începutul tabloului 3 și dansul final (sîrba) din tabloul ospățului.

Profesor al Conservatorului «Ciprian Porumbescu», maestrul Mihail Jora își îndrumă elevii, îi sfătuește, îi ajută, fiind prețuit și iubit pentru competența și pentru calitățile sale de creator profund și talentat.

UN SFERT DE VEAC
de izbînzi artistice

Numele lui Constantin Ujeicu este strîns legat de cele mai valoroase tradiții ale Operei de Stat din Cluj.

Constantin Ujeicu și-a făcut ucenicia artistică, mai întîi ca amator, la marea școală a realismului — școala rusă de canto și interpretare muzicală — pe care a cunoscut-o și cultivat-o din tinerețe, ca elev și student la Kiev și Chișinău. In anul 1922, îndrumat de marele cîntăreț Dimitrie Popovici-Bayreuth, el și-a început activitatea artistică profesională la Opera din Cluj, interpretînd rolurile Ramses în «Aida», Sparafucile în «Rigoletto» și regele în «Lohengrin». In decursul anilor Ujeicu și-a îmbogățit treptat repertoriul, realizînd creații de mare valoare artistică în operele «Faust», «Don Juan», «Flautul fermecat», «Răpirea din Serai», «Bărbierul din Sevilla», «Mireasa vîndută», «Fidelio», precum și în operele lui Wagner, Verdi și Puccini.

In 1929 Constantin Ujeicu a dat pentru întîia oară viață rolului care avea să rămînă pentru el unul dintre cele mai dragi, întruchipînd tragica figură a țarului din «Boris Godunov» de Mussorgschi.

Ceea ce caracterizează cariera artistică a lui Ujeicu este străduința sa permanentă pentru obținerea unei desăvîrșite interpretări realiste strîns legată de lupta pentru crearea unui repertoriu național original de operă. In această luptă Constantin Ujeicu a fost întotdeauna pe primele poziții alături de compozitorii care — în condițiile grele pentru creația autohtonă existente în trecut — năzuiau să dea publicului nostru spectacole originale.

Cînd la 15 mai 1929 Constantin Ujeicu a creat pentru întîia oară pe scenă imaginea lui Ion nebunul, în sufletul multor spectatori a vibrat, odată cu sentimentul de revoltă pe care-l stîrnea acest personaj denunțător al opresiunii burghezo-moșierești, bucuria plină de mindrie a unui adevărat succes al operei naționale romînești.

Constantin Ujeicu, de la Opera de Stat din Cluj, în rolul Ion din «Năpasta» de Sabin Drăgoi

Astăzi, cînd după un sfert de veac Constantin Ujeicu a creat din nou, pe scena Operei clujene, personajul Ion nebunul, marele artist a primit răsplata pe care în trecut nu ar fi putut-o aștepta niciodată și care exprimă adînca prețuire a regimului nostru democrat-popular pentru străduințile sale creatoare, pentru izbînzile sale artistice.

Ilie Balea

Laureat al Premiului de Stat
Director artistic la Opera de Stat din Cluj

P.C. 89 399.

Gînduri despre un valoros dramaturg

„Melul turbat» este o valoroasă satiră a birocratismului, plagă administrativă, care mai frînează încă bunul mers al unor instituţii din ţara noastră.

Dacă, pe lîngă celelalte calităţi ale comediei, nu s-ar ţine seama decît de însemnătatea temei abordate, de alegerea acestui aspect şi de satirizarea lui biciuitoare, aceasta încă ar constitui un merit de căpetenie pentru autorul piesei premiate.

Asupra ecoului piesei în public este inutil să mai insistăm: despre succesul ei vorbeşte îmbulzeala spectatorilor, nu numai la Teatrul Naţional din Bucureşti, dar la toate teatrele din ţară.

Aurel Baranga a mai dăruit dramaturgiei noastre «Iarbă rea», «Într-o noapte de vară» şi «Pentru fericirea poporului» scrisă în colaborare cu Nicolae Moraru. Cu fiecare din aceste piese el a obţinut succese durabile. De curînd, creatorul lui« Spiridon Biserică» a scris pentru Teatrul Municipal piesa «Arcul de triumf», care poate fi socotită drept un real succes, atît pentru autor, regizor şi interpreţi, cît şi pentru întregul colectiv al teatrului.

«Arcul de triumf» este o piesă de un realism zguduitor. Ea împleteşte cu dibăcie scene de satiră biciuitoare cu situaţiuni de cea mai înduioşătoare umanitate şi de cel mai crud cinism. Aurel Baranga şi-a

Scenă din «Într-o noapte de vară»

şlefuit treptat talentul său de dramaturg. El este în deplinătatea mijloacelor sale de scriitor dramatic. Iscusit mînuitor al problemelor sociale, prezentate sub forma dialogului scenic, el oglindeşte cu multă îndemînare uneori actualitatea imediată, alteori desfăşurarea unor fragmente ale trecutului cu consecinţele lor în viaţa contemporană. Incisiv, caustic, Aurel Baranga parcă hagatelizează unele incidente şi atitudini. Dar aceasta este numai o aparenţă. Luînd exemplu de la Juvenal, Aristofan, Molière el aplică, implicit, în tot ce scrie, principiul «ridende castigat mores».

Aura Buzescu şi Marcel Anghelescu în «Iarbă rea»

In scriitorul Aurel Baranga recunoaştem pe Aurel Baranga «omul». Inteligent, ironic, exploziv, el interesează, amuză, captivează, chiar atunci cînd nutreşti păreri contrarii, iar discuţiile cele mai aprinse se încheie cu surîsul pe buze, într-o perfectă înţelegere, stăpînite de aceleaşi obiective şi de aceleaşi năzuinţi: desăvîrşirea unor lucrări dramatice noi, menite să fie pe placul spectatorilor.

Dramaturgia noastră originală speră să mai beneficieze încă de multe lucrări originale ale lui Aurel Baranga. Eu îi urez să mai primească încă multe Premii de Stat.

Lucia Stoleanu

Artistă a poporului din R.P.R.
Laureată a Premiului de Stat

Câte ceva despre Aurel Baranga și despre „Mielul turbat"

Printre scriitorii care s-au afirmat în ultimii zece ani îl socotesc pe Aurel Baranga ca pe unul dintre cei care au contribuit în modul cel mai substanțial la dezvoltarea noii noastre dramaturgii.

In piesele sale el a reușit să oglindească cu talent transformările epocii noastre, îmbrățișînd aspecte caracteristice din diferite domenii de activitate.

Publicul, ca și actorii, îl apreciază pe Aurel Baranga pentru măiestria cu care evocă pe scenă problemele actualității, animate de personagii veridice, în situațiile tipice create de noile raporturi sociale din țara noastră.

Un deosebit succes a obținut Aurel Baranga cu comedia satirică «Mielul turbat», pentru care i s-a decernat Premiul de Stat pe anul 1953.

După comedia într-un act «Bulevardul împăcării», în care biciuiește moravurile electorale ale regimurilor burgheze, Baranga atacă cu îndrăzneală în «Mielul turbat» genul comediei satirice de mare amploare. Folosesc într-adins expresia «cu îndrăzneală» căci genul satiric este abordat cu multă timiditate de scriitorii noștri. Intr-adevăr, comedia satirică — armă biciuitoare în mîna dramaturgului — cere talent viguros, pricepere artistică deosebită, spirit pătrunzător și multă vervă umoristică.

In «Mielul turbat» Baranga a izbutit, folosind aceste calități, să ne înfățișeze un aspect tipic din lupta care se dă zilnic la noi între «nou» și «vechi». Axîndu-și piesa pe problema inovațiilor în producție el a știut să arunce lumina puternică a reflectorului asupra unuia din sectoarele vieții noastre, unde ciocnirea între nou și vechi are loc într-un mod ascuțit și permanent: cabinetul tehnic al unei mari uzine. Tocmai în acest lăcaș creat special pentru promovarea noului în industrie se află aciuită o bandă de birocrați, nepricepuți și retrogrezi, în frunte cu un escroc, și patronați de un inginer-șef, tehnician

de şcoală veche. In acest cadru evoluiază un responsabil sindical şedinţoman, o funcţionară chiulangioaică, dar tot aici întîlnim şi oameni de tip nou, inovatori, muncitori cinstiţi şi un secretar de organizaţie de partid vigilent şi cumpănit. Aceştia sînt eroii din «Mielul turbat.»

Publicul a recunoscut pe eroii din «Mielul turbat», dar mai ales a rîs cu hohote de isprăvile lor.

Rîsul publicului este suprema răsplată a unui autor satiric. Rîsul publicului este pentru Baranga chezăşia că piesa sa şi-a atins scopul, căci rîsul acesta loveşte cu putere în birocraţii nepricepuţi, în carierişti, chiulangii, şedinţomani, gură-cască şi alţi nărăviţi din realitatea cotidiană.

Consider că prin comedia «Mielul turbat» Aurel Baranga a dat oamenilor cinstiţi din ţara noastră nu numai un spectacol de bună calitate, ci şi o nouă armă în lupta lor împotriva rămăşiţelor trecutului, în lupta lor pentru clădirea vieţii noi.

Marcel Breslaşu

Artist emerit al R. P. R.
Laureat al Premiului de Stat

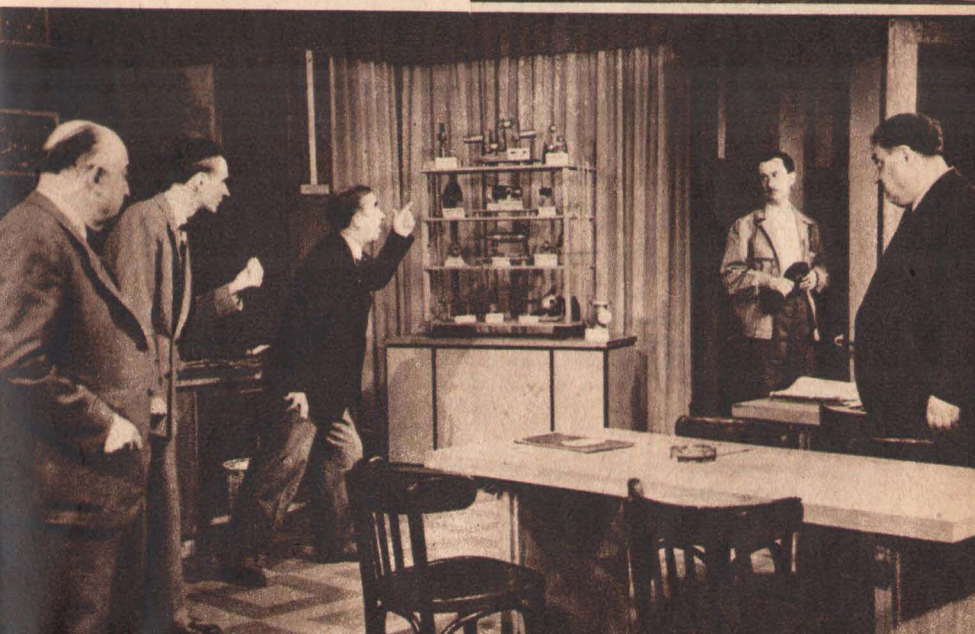

ZENO VANCEA

La începutul acestui secol Zeno Vancea, plecat de copil din satul lui natal, din Vasiova bănăţeană, ajunge în Lugojul Bredicenilor, unde cunoaşte versul doinei lui Vidu. El ia drumul Clujului, şi devine elevul lui Gh. Dima la nou înfiinţatul Conservator clujean.

La «Opera romînă» din oraşul metropolă a Transilvaniei muzicanţii pun mînă de la mînă spre a înălţa o demnă instituţie de teatru muzical. Zeno Vancea pune la contribuţie energia, priceperea şi îndemînarea lui tehnică, devenind co-repetitor.

Însetat de învăţătură el apucă drumul Vienei fiind, în noul Conservator vienez, elev — la contrapunct şi compoziţie — al lui Ernest Kanitz, discipol al lui Franz Schreker.

După terminarea studiilor la Viena Zeno Vancea se reîntoarce în ţară. Şi, ciudat, nu ajunge profesor de compoziţie, ci de istoria muzicii la Conservatorul din Tg. Mureş. Deprins cu disciplina de gîndire a muzicii pe care şi-o însuşise la Viena, tînărul muzician romîn găseşte prilej să-şi sistematizeze, pentru necesităţi didactice, cunoştinţele istorice. Mai ales la Tg. Mureş Vancea se adînceşte în problemele creaţiei muzicale romîneşti.

Într-un articol de doctrină, «Asupra tendinţelor şcoalei romîneşti» Zeno Vancea scria: «Incetul cu încetul se va cristaliza o tehnică, se vor arăta formele de expresie preferate. Iar mediul, frumuseţile noastre naturale, istoria, îşi vor imprima caracterul în muzica noastră, contribuind astfel la evoluţia unei şcoli naţionale în adevăratul sens al cuvîntului».

Zeno Vancea îşi punea, încă de pe atunci, problema valorificării artistice a melodiilor populare.

Încă din perioada 1935-1938 Zeno Vancea este remarcat pentru activitatea sa muzicală de maestrul George Enescu. El primeşte atunci premiul ce purta numele marelui muzician romîn. Dar, în lucrările sale, Zeno Vancea mai avea de învins o serie de influenţe negative, rămase din epoca Conservatorului vienez. Abia după 1944 el izbuteşte să se lepede de ele şi să-şi clarifice concepţiile muzicale în lumina esteticii realist socialiste.

Un număr de lucrări de seamă îl fac cunoscut pe Zeno Vancea marelui public: de la «Pricolici», baletul înscenat la Teatrul de Operă şi Balet din Bucureşti, «Simfonietta», «Rapsodia bănăţeană», suita simfonică «O zi de vară într-o gospodărie agricolă colectivă» şi pînă la «Cvartetul de coarde nr. 2».

G. Breazul

Profesor la Conservator

Un viguros interpret al artei pianistice

Nu demult, tînărul şi valorosul nostru pianist Mîndru Katz, artist emerit al R.P.R., laureat al Premiului de Stat, şi-a afirmat din nou măiestria, concertînd în U.R.S.S., împreună cu un grup de artişti romîni conduşi de compozitorul şi dirijorul Constantin Silvestri. Cronicile şi ecourile inserate în presă de către critica muzicală sovietică — a cărei exigenţă artistică este bine cunoscută — constituie cea mai elocventă dovadă, atît a înaltei preţuiri de care s-au bucurat artiştii noştri în rîndurile publicului sovietic, cît şi a indiscutabilei lor virtuozităţi.

Redăm cîteva spicuiri din presa sovietică în legătură cu concertele susţinute de Mîndru Katz.

«Pianistul Mîndru Katz — scrie ziarul «*Komsomolskaia Pravda*» — a cîntat, acompaniat de orchestra simfonică, concerte de Bach şi Ceaicovski. El a redat în chip veridic spiritul şi caracterul amîndurora compoziţii, bucuria vieţii cuprinsă în concertul de Ceaicovski, concert străbătut de ecourile cîntecelor populare ruse şi ucrainiene şi concentrarea severă a muzicii lui Bach.

Bach se cîntă adeseori în chip academic şi fără pasiune, dîndu-se uitării forţa şi bogăţia sentimentelor exprimate în arta lui. Or, Mîndru Katz pune în lumină tocmai aceste proprietăţi ale muzicii măreţului compozitor, vădind aici apropierea lui de tradiţiile sovietice ale interpretării lui Bach.

O apropiere similară s-a simţit şi în interpretarea genialului concert de Ceaicovski, executat într-un mod strălucit, cu pasiune şi avînt creator. Astfel, Mîndru Katz s-a afirmat, nu numai ca un virtuos interpret, ci şi ca un muzician plin de sensibilitate».

O apreciere tot atît de elogioasă la adresa tînărului pianist romîn se găseşte şi în ziarul «*Izvestia*». «Pianistul Mîndru Katz — scrie I. Marînov, autorul cronicii — a dat dovadă de o magistrală stăpînire a paletei muzicale, precum şi de o mare vigoare în redarea intenţiilor sale interpretative».

Comentînd concertele susţinute de artiştii romîni, ziarul «*Vecernia Moskva*» subliniază că concertul pentru pian şi orchestră de Ceaicovski, în interpretarea lui Mîndru Katz, a răsunat deosebit de expresiv.

De asemenea, pianistul a arătat remarcabilele sale calităţi şi o adîncă pătrundere a stilului în interpretarea piesei pentru pian «Bourrée» de George Enescu.

«Pianistul Mîndru Katz — scrie Vladimir Krinkov în ziarul «*Sovetskaia Kultura*» — este un virtuos care şi-a însuşit la perfecţie tehnica pianistică. El a interpretat cu o deosebită vigoare şi sensibilitate Concertul nr. 1 de Ceaicovski. În acelaşi timp, interpretarea sa era firească şi convingătoare, remarcîndu-se printr-o înţelegere înaltă a caracterului lucrării».

EROII MEI mi-au fost prieteni

Convorbire cu scriitorul M. Davidoglu, laureat al Premiului de Stat

Mii și mii de oameni ai muncii au asistat pînă acum la spectacolele cu piesele «Cetatea de foc» sau «Minerii» și, plecînd de la teatru, fiecare în parte purta în suflet certitudinea că acolo, în sala de spectacole, s-a întîlnit cu un prieten bun, cu un tovarăș pe care, fie că l chema Petre Arjoca, sau Pavel Arjoca, sau Anton parcă îl cunoștea demult și parcă îi arăta în de aproape viața și faptele lor îndrăzneț, zbuciumul născut din lupta pentru înfrîngerea vechiului și izbînda noului.

De unde această certitudine?

De unde acest sentiment de prietenie, tăinuit undeva în ascunzișul sufletului, pentru eroii piesei?

Răspunsul mi l-a dat însuși Mihail Davidoglu:

«Eroii mei – mărturisește el – au fost prietenii mei cu mult înainte de a deveni personaje ale pieselor mele. În cetatea de foc a Reșiței l-am cunoscut pe maistrul furnalist Obradovici,

Scenă din «Schimbul de onoare»

pe Stribnea Matei, pe Gropşan şi pe ariţia alţii. I-am cunoscut acolo, în iureşul muncii pentru slobozirea şarjelor, lîngă cuptoare sau lîngă furnale. I-am cunoscut acasă în jurul mesei, sau la sărbătoare în toiul petrecerii. Alături de ei am trăit necazul eşecurilor şi, tot alături, bucuria succeselor. Impreună cu ei am depănat gînduri cum numai cu prietenii poţi depăna: gînduri despre rosturile noi ale vieţii, despre dragoste, despre familie, despre viitor.

In valea Jiului, pe vremea cînd subiectul piesei mele «Minerii» era încă un proiect nedesluşit, mai mult un îndemn de a scrie decît un plan de creaţie, am lucrat în abataj alături de mineri ca Poboreni, Nastai şi alţii.

Emil Botta şi Vasile Lăzărescu în «Minerii»

Tanți Cocea și N. Pereanu în «Minerii»

Erau oamenii cu care ziua împărtășeam munca, vorba, îmbucătura, noaptea odaia sau chiar patul. Oameni, prieteni, tovarăși strașnici la treabă și de nădejde în viață.

Mai tîrziu, la București, la masa de lucru, scriind piesa și eroii începînd să prindă trup și suflet pe hîrtie, mi-am dat seama cît de multe din trăsăturile prietenilor mei trăiau în structura eroilor piesei, cît de adesea ori unele vorbe ale lor — simple, obișnuite — deveneau în mod firesc replici ale personajelor mele».

Ascultîndu-l pe Mihail Davidoglu mi-am amintit fără să vreau de o consfătuire organizată de Uniunea scriitorilor cu conducători ai sectorului industriei metalurgice. Un tînăr dramaturg l-a întrebat cu acel prilej pe unul din oaspeți: «Care credeți

Scenă din «Schimbul de onoare»

că este cea mai bună metodă de documentare a scriitorilor, atunci cînd e vorba de oglindirea veridică a vieții?» Iar oaspele — el însuși venit din cetatea de foc a Reșiței în conducerea Ministerului Industriei Metalurgice — a zîmbit și a răspuns simplu: «Întrebați-l pe tov. Davidoglu. El știe mai bine. A îmbrăcat salopeta și-a intrat în uzină. A lucrat cît șapte. S-a împrietenit cu tovarășii de muncă. I-a îndrăgit. Restul... cum a scris piesa, sau alte amănunte, asta nu mai știu. Eu nu sînt scriitor. Dar tovarășul Davidoglu e scriitor, asta e sigur.

Dovadă «Cetatea de foc». Așa că ... întrebați-l pe el».

Mi-am amintit de aceste cuvinte în timp ce scriitorul Mihail Davidoglu mai povestea o sumedenie de lucruri despre toți acei care, înainte de a fi eroii pieselor sale, i-au fost tovarăși de muncă, prieteni dragi.

Căldura glasului său, cînd vorbea de acești oameni noi ai patriei noastre, îți dădea simțămîntul că nu pentru ultima oară condeiul său a așternut pe hîrtie viața, lupta și visurile lor și că în viitor, alături de Petre Arjoca, Pavel, Anton și ceilalți, alți noi prieteni și tovarăși de muncă ai scriitorului vor veni pe scenă să aducă, din miezul vieții, îndemn tuturor constructorilor socialismului din țara noastră.

Sanda Prundeanu

Scenă din «Cetatea de foc»

Cîteva decenii de activitate creatoare

Leon Klepper este unul dintre compozitorii noştri de seamă. Născut în anul 1900 la Iaşi el studiază muzica cu Eduard Caudella şi Mihail Jora. In 1921 pleacă la Berlin unde îşi continuă studiile muzicale cu renumitul profesor Franz Schreker. După un scurt popas la Viena, unde primeşte îndrumările compozitorului Ioseph Marx, Klepper se stabileşte la Paris. Aci se înscrie la clasa de compoziţie a cunoscutului muzician Paul Dukas la «Ecole normale de musique», şcoală pe care o absolvă într-un chip strălucit.

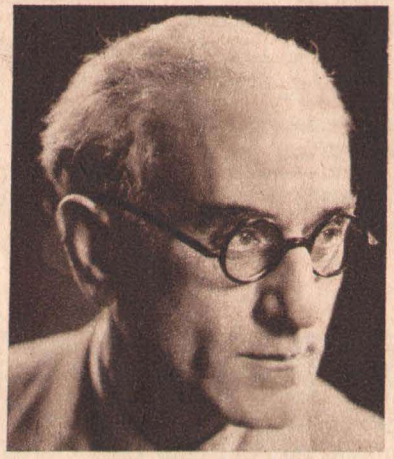

Stăpînind meşteşugul compoziţiei Leon Klepper se dăruieşte cu trup şi suflet muzicii. Pentru activitatea sa creatoare obţine în anul 1927 premiul «Mendelsohn Bartholdy». In 1931 este distins cu premiul «George Enescu», cu care este cinstită lucrarea sa «Triplă fugă pentru două piane», iar în 1937 i se decerne «Medalia de argint a Expoziţiei Internaţionale de la Paris», răsplătindu-i-se astfel însemnata contribuţie la răspîndirea muzicii romîneşti dincolo de hotarele patriei.

De-a lungul ultimelor decenii Klepper a desfăşurat pe tărîmul creaţiei muzicale o activitate remarcabilă. Lucrările sale se succed cu regularitate, îmbrăţişînd mai toate genurile, înafară de simfonie şi operă.

A scris: «Triplă fugă pentru două piane», «Bagatelă pentru orchestră», «Două dansuri pentru pian», «Concerto grosso pentru două viori şi orchestră», «Concertino pentru pian şi orchestră», «Două sonate pentru pian», poemele simfonice «Drumul Dunării spre mare» şi «Bălcescu» (lucrări care i-au adus Premiul de Stat), patru dansuri simfonice, cîntece etc.

Una din trăsăturile caracteristice cele mai evidente ale muzicii lui Leon Klepper este perfecţiunea scrisului. Meşteşugul compozitorului — de-a lungul întregii sale opere — se vădeşte a fi desăvîrşit. Orchestraţia e sclipitoare, polifonia totdeauna vrednică de interes, iar construcţia proporţionată şi armonioasă. Pe alocuri, în lucrările din tinereţe ale compozitorului se întrezăresc unele influenţe ale compozitorilor francezi. Mai tîrziu, însă, şi mai ales după întoarcerea sa în ţară, Leon Klepper şi-a dat seama că, pentru a realiza o autentică creaţie muzicală, el trebuie să se apropie de cîntecul popular.

Această concepţie sănătoasă o întîlnim oglindită în conţinutul lucrărilor sale din ultimii ani, mai cu deosebire în «Drumul Dunării spre mare» şi «Bălcescu».

Profesor al Conservatorului din Bucureşti, Leon Klepper a desfăşurat o intensă activitate pedagogică, îndrumîndu-şi studenţii să militeze pentru înfăptuirea unei arte realiste, plină de conţinut, a unei arte menită să îmbogăţească tezaurul artistic al patriei noastre.

Mihail Andreescu

Maestru emerit al artei din R.P.R.

Marelui violonist Ion Voicu, drag coleg, în amintirea cunoştinţei noastre la Moscova îi urez noi succese în arta sa creatoare».

Aceasta este dedicaţia acordată de David Oistrah, artist al poporului din U.R.S.S., laureat al Premiului Stalin, tînărului artist romîn, cu ocazia întîlnirii lor la Moscova, după turneul de concerte pe care Ion Voicu l-a întreprins în R.P. Chineză.

Ion Voicu s-a ridicat din mijlocul poporului, fapt care se oglindeşte în cîntul său, în aspiraţiile sale cele mai înalte, în întreaga sa dragoste de frumos.

Claritatea desăvîrşită a execuţiei, iată una dintre cele mai de seamă calităţi ale sale, cu atît mai importantă, cu cît ea este rezultatul unei munci necurmate, intense, săvîrşită cu pasiune pentru artă, străbătută de un înalt respect pentru auditoriul său.

O exigenţă din ce în ce mai mare faţă de realizările sale artistice a determinat ca repertoriul lui Ion Voicu să meargă de la Paganini la Mendelsohn, de la Bach la St. Säens şi Lalo, de la Ceaicovski şi Glazunov la Haciaturian, Elenescu şi alţii. Şi este cu atît mai demnă de admirat realizarea artistică a lui Ion Voicu, cu cît greutăţile pe care le-a avut de înfruntat au fost dintre cele mai mari în tot cursul perioadei sale de formare şi debut.

Dar artistul Voicu nu poate fi cu adevărat cunoscut fără a-l cunoaşte pe «omul» Voicu, iar acest om este un admirabil coleg, de o mare modestie, plin de dragoste şi interes pentru tineret, care găseşte în el un prieten şi un sfătuitor experimentat.

Şi această trăsătură a caracterului său a contribuit la progresul său continuu. Numai în regimul de democraţie populară un artist ca Voicu a putut da întreaga măsură a capacităţii sale artistice, pusă cu adevărat în slujba poporului.

Succesele sale de peste hotare, la Moscova, în R.P. Chineză, nu au stirbit din modestia şi din rîvna lui Ion Voicu.

Cine are ocazia să stea de vorbă cu el îl regăseşte preocupat de proiecte de viitor, de noi probleme, mirat uneori de faptul că oamenii apreciază atît de mult şi admiră ceea ce el socoteşte că este numai îndeplinirea datoriei faţă de public a oricărui artist cu simţ de răspundere.

Ion Voicu merită Premiul de Stat nu numai pentru realizările sale artistice dar şi ca om, prin exemplul pe care îl oferă tuturor artiştilor tineri din ţara noastră.

D. Oistrah

UN MARE ARTIST

In «Cei din urmă» de Maxim Gorki

Ion Manolescu îmi este un vechi colaborator și prieten. Îl cunosc demult, am jucat împreună la Teatrul Național, apoi în Compania Davilla, după aceea la Teatrul Bulandra, unde a fost mai strîns legat de noi, luînd parte efectivă la conducerea Teatrului «Bulandra - Manolescu - Maximilian - Storin».

De-a lungul anilor am putut prețui inteligența sa, talentul și devotamentul său pentru «Compania» care ne adunase spre realizarea unor spectacole de calitate. Și pot să spun că de altfel, contribuția adusă de Ion Manolescu ne-a fost de mare folos, atît în realizarea unor spectacole de înaltă ținută artistică, cît și pentru prilejul ce l-am putut da multor tineri actori, pictori și regizori, necunoscuți pe atunci, să-și valorifice talentul și munca.

De aceea, nu pot vorbi despre Ion Manolescu fără să amintesc de dragostea fierbinte și de strînsa prietenie dintre el și răposatul meu soț Tony Bulandra. Deși foarte slăbit și chinuit de boală în ultimele clipe ale vieții sale, aproape ne mai cunoscînd pe nimeni, Tony a avut o tresărire și o licărire de duioșie cînd l-a zărit pe Ion Manolescu aplecîndu-se cu drag asupra lui. N-am putut — vorbind de Ion Manolescu — să nu evoc această prietenie adevărată.

Dar să vorbesc acum despre Ion Manolescu, artistul. Despre actorul desăvîrșit și fermecător. Nu prin frumusețe — știm doar că nu este frumos — ci farmecă, ci prin sobrietatea, prin darul de a interioriza sentimentele și de a interpreta fără nici un efort diferitele situații dramatice în rolurile ce-i sînt încredințate. Cu autoritatea pe care i-o dă experiența, cu muzicalitatea glasului său, în care parcă vibrează un violoncel, catifelîndu-i dicțiunea cu cele mai expresive nuanțe, Ion Manolescu captivează publicul prin jocul său și izbutește să emoționeze chiar pe cei mai indiferenți, pe cei mai refractari dintre spectatori.

Măiestria interpretării sale stîrnește acea plăcută senzație pe care o ai ascultînd un concert frumos, privind o pictură valoroasă, prețuind o operă de artă desăvîrșită.

Deși Ion Manolescu este mai tînăr decît mine mă fălesc să mă număr printre actorii din generația lui și, amintindu-mi cu deosebită plăcere de diferitele piese pe care le-am jucat împreună, vreau să nădăjduiesc că viitorul ne va mai oferi noi prilejuri să ne întîlnim în interpretarea unor lucrări dramatice valoroase, care să ne ofere succese și nouă și teatrului românesc.

Lucia S. Bulandra

Artistă a poporului din R.P.R.
Laureată a Premiului de Stat

In «Argilă și porțelan» de A. Grigulis

In «Fiul meu» de Sandor Gergely

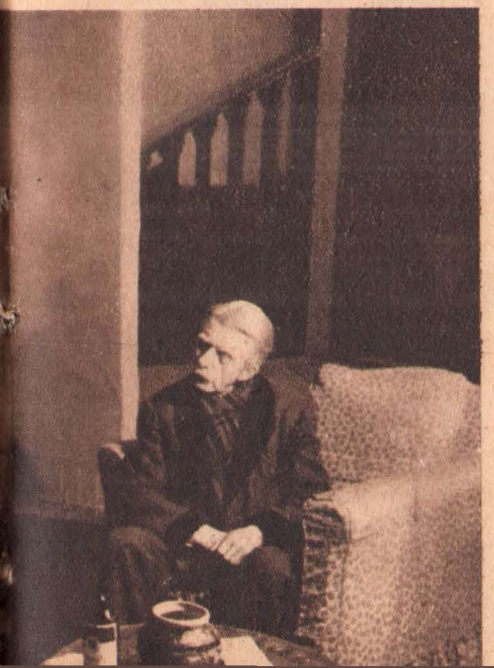

In «Cadavrul viu» de Lev. Tolstoi

MAESTRUL

Să vorbeşti despre un om pe care-l preţuieşti şi-l iubeşti într-un chip cu totul deosebit s-ar părea că-i un lucru uşor, ca să constaţi, totuşi — mai cu seamă cînd n-ai acest dar — cît de sărace îţi sînt cuvintele şi cum gîndurilor prea multe şi dragi nu le poţi găsi totdeauna cele mai potrivite tipare.

Eu îmi voi îngădui să-l înfăţişez pe marele actor Ion Manolescu aşa cum l-am cunoscut. Cunoştinţa noastră a fost treptată şi s-a desfăşurat în diferite forme. Cum era şi firesc, l-am cunoscut întîi făcînd parte din miile lui de spectatori în inimile cărora strecura fiorul artei. Nu pot uita nici astăzi, nu voi uita niciodată cum, licean pe atunci, în oraşul Piteşti, sorbeam cuvintele nefericitului prinţ al Danemarcei, întruchipat de Ion Manolescu, sau cum mă înfioram înecat de plîns, cînd acelaşi mare actor «murea», aşa cum numai el ştia s-o facă, în Oswald din «Strigoii».

Cu nimic nu voi putea asemui acea linişte ciudată care se aşternea în sală, acea linişte pe care respiraţiile întretăiate şi reţinute o făceau şi mai măreaţă şi mai ciudată ... Iată prima mea întîlnire cu maestrul Ion Manolescu, faţă în faţă, pe scîndurile scenei din Piteşti, la sfîrşit de spectacol — întîlnire despre care, desigur, Maestrul nu-şi poate aduce aminte — dar care pentru mine şi astăzi a rămas la fel de vie şi de dragă: deoparte un tînăr cu timiditatea şi curajul vîrstei, care solicita un autograf pe o fotografie tăiată de pe un afiş, de cealaltă parte acest autentic creator de artă cu veşnica-i amabilitate, cu căldura şi elanul care-l caracterizează.

Şi cercul cunoştinţei noastre devine tot mai strîns. Anii în care am fost elevul lui Ion Manolescu, la Conservator, sînt pentru mine ani dragi. Aici l-am cunoscut pe Meşterul — cum îi voi spune de aici înainte — mai îndeaproape: am făcut cunoştinţă cu «omul» Manolescu.

Aceştia sînt anii în care profesorul Manolescu s-a străduit să ne transforme din elevii săi în colegii săi, împărtăşindu-ne din vasta-i experienţă, transmiţîndu-ne «secretele» marelui său meşteşug.

Nu voi spune decît în treacăt cu cîtă nerăbdare aşteptam noi orele sale de cursuri, nu voi spune decît în treacăt şi poate pentru prima dată va şti Ion Manolescu — că noi vedeam de cîte 20—30 de ori spectacolele în care juca. Nu voi aminti decît de «Cadavrul viu» de Tolstoi sau de nemuritoarea sa creaţie în rolul bătrînului Manase, cu care Meşterul îşi sărbătorea 40 de ani de teatru.

Mă voi opri apoi la perioada în care noi, elevii săi, am devenit colegii săi, la emoţia artistică pe care ne-a dat-o prin interpretarea sa în piesele «Azilul de noapte» şi «Argilă şi porţelan» sau în piesa originală «Cetatea de foc». Voi pomeni iarăşi de bucuria şi emoţia îndreptăţite pe care le-am avut cînd mi s-a îndeplinit una din marile mele dorinţe, aceea de a juca împreună în piesa «Ilia Golovin».

Maestrul nostru, care a fost şi în trecut mare prin arta lui realistă, astăzi, cînd talentul său este pus în slujba poporului, găseşte şi va găsi noi şi tinere forme de exprimare. Nu mică ne-a fost bucuria cînd, cu ocazia centenarului Teatrului Naţional, partidul şi guvernul i-au acordat lui

Ion Manolescu înaltul titlu de artist al poporului, nu mică ne-a fost bucuria cînd pentru activitatea sa maestrul Manolescu a fost distins cu titlul de laureat al Premiului de Stat

Iată încununată de cinste şi preţuire o viaţă de muncă rodnică, iată cum, deşi au trecut anii, cum — deşi din spectatori ai săi am devenit elevii, apoi colegii săi — n-am încetat o clipă de a fi aceiaşi nedesmînţiţi admiratori ai Maestrului, care a ştiut să fie, prin arta sa, mîndria teatrului romînesc

Jul. Aleş

în «Hamlet» de Shakespeare

în «Azilul de noapte» de Maxim Gorki

în «Richard al III-lea» de W. Shakespeare

Bunul meu prieten

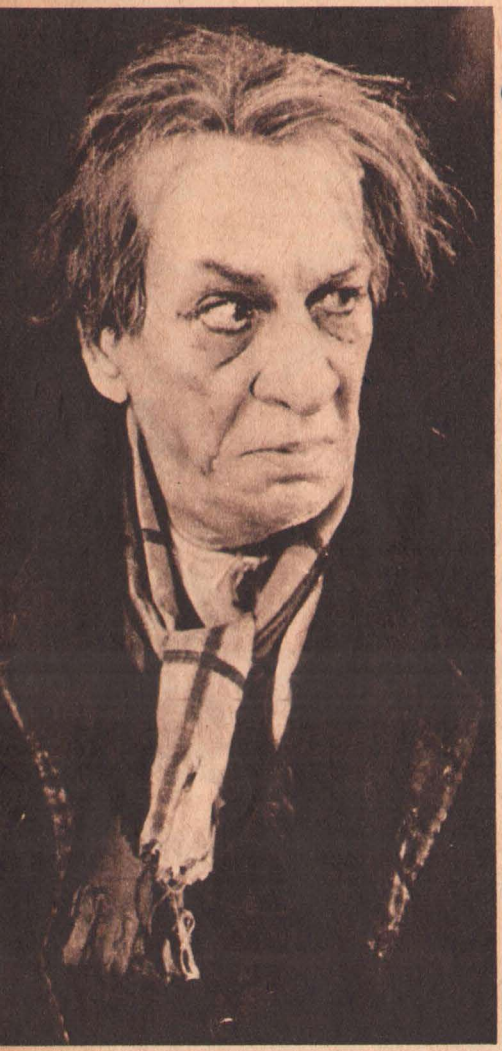

În „Azilul de noapte" de Maxim Gorki

Sînt ani de cînd viaţa ne-a împrăştiat, de cînd nu mai sîntem parteneri, de cînd excepţionalele sale mijloace artistice nu se mai împletesc cu ale mele. Dar prietenia noastră a rămas tot timpul aceeaşi, sinceră, puternică, de nedesfăcut.

Prietenia care ne leagă îşi are rădăcini adînci. Datează de peste cincizeci de ani, iar preţuirea reciprocă, începută încă în anii de Conservator, s-a accentuat în deosebi în perioada trăită în «Compania Bulandra».

Elevul Gheorghe Hagi Stoica — aşa îl chema pe Storin — a apărut între noi în momentul cînd alte trei mari talente, Tony Bulandra, Aurel Petrescu şi Zaharia Bîrsan treceau de pe băncile Conservatorului pe scenă. Maestrul Nottara şi noi ceilalţi am văzut în Storin o mare speranţă, o viitoare mare carieră artistică. Şi n-am fost dezamăgiţi.

Astăzi, cînd întreaga lui activitate capătă o nouă preţuire, gîndul se întoarce spre trecut şi îmi dau seama cîte alte creaţii minunate coborîte din galeria marelui repertoriu ar fi putut realiza, dacă adevăratul lui gen — tragedia — nu s-ar fi izbit de indiferenţa trecutelor direcţii şi de preferinţa acestora pentru comediile uşoare.

Un tragedian ca Storin nu se naşte în fiecare zi. Dar pe cine interesa acest lucru? Era în vremea cînd admirabilul actor Vasile Leonescu a fost pensionat pe motiv că «în Teatrul Naţional nu se joacă tragedie». Ce-i rămînea deci lui Storin de făcut decît să părăsească prima noastră scenă, pe care avea să revină după mulţi ani, cînd marile prefaceri sociale din ţara noastră au asigurat şi valorilor artistice excepţionale condiţii de viaţă şi de activitate creatoare.

Statura sa impunătoare, sensibilitatea artistică, forţa sa dramatică, emotivitatea lui excepţională, jocul sincer şi firesc l-au destinat de la început unui reper-

tragedianul GH. STORIN

toriu fără căutare în protipendada şi burtă-verzimea trecutelor timpuri.

Nici cronicarii dramatici de pe vremuri — cu excepţia cîtorva — nu şi-au dat seama de aceste calităţi. De aceea şi preţuirea lor era stereotipă: «In rolul x domnul Storin a fost masiv». Or, această calificare superficială era departe de a exprima sensul adînc al artei valorosului meu prieten.

Pentru întreaga sa activitate creatoare partidul şi guvernul l-au cinstit de curînd cu o nouă distincţie, aceea de laureat al Premiului de Stat. Prilej de bucurie pentru prietenii lui, pentru masele largi de spectatori care ştiu să-l preţuiască, iar pentru mine rememorarea marilor lui succese:

In «Magda» de H. Sudermann

«Machbet», «Filip al II-lea», «Azilul de noapte», «Domnişoara Nastasia», «Puterea întunericului», «Michel Angelo», «Două lagăre» şi altele. În deosebi «Amurgul» lui Gerhardt Hauptman, în care a avut un succes deosebit. Există o mare apropiere între acest rol şi acela al Regelui Lear, pe care Storin îl va întruchipa în curînd pe scena Teatrului Naţional. Încă de acum 15 ani i-am prezis această nouă şi mare creaţie. Sînt convins că şi în acest rol se va depăşi pe sine, dovedindu-se, odată mai mult, demn de înalta preţuire ce i-a fost acordată.

Eu îl felicit din toată inima pe bunul şi dragul meu prieten, tragedianul Gheorghe Storin.

V. Maximilian

Artist al poporului din R.P.R.

Meșterul STORIN

„Laureat al Premiului de Stat pentru întreaga sa activitate pe tărîmul artei teatrale»...

In această formulă se sintetizează înalta prețuire prin care puterea democrat-populară, și alături de ea marile mase de spectatori, își exprimă recunoștința față de unul dintre cei mai mari maeștri ai scenelor noastre. Pusă în slujba teatrului din patria noastră, activitatea maestrului Storin se întinde peste mai bine de jumătate de secol din istoria teatrului romînesc.

Vasca Pepel din «Azilul de noapte»

Sînt peste cincizeci de ani de cînd actorul Gh. Storin, înlăturînd prejudecăți burgheze, dărîmînd jaloanele rigide ale unui teatru oficial, împietrit în tradiții retrograde, a desfășurat stindardul luptei pentru o interpretare realistă, alături de alți mari artiști ai noștri, printre care soții Bulandra, Ion Manolescu, Ion Morțun etc., luptă grea, dar glorioasă, în care marile roluri jucate de Gh. Storin și de ceilalți iluștri interpreți vor constitui importante pietre la temelia edificiului teatrului de esență realistă din țara noastră.

Ochii fanteziei pot vedea pe meșterul Storin în «Macbeth», «Puterea întunericului», «Don Salust», în Filip al II-lea din «Don Carlos», sau în Vasca Pepel din «Azilul de noapte».

In «Dună lagăre» de Aug. Iacobson

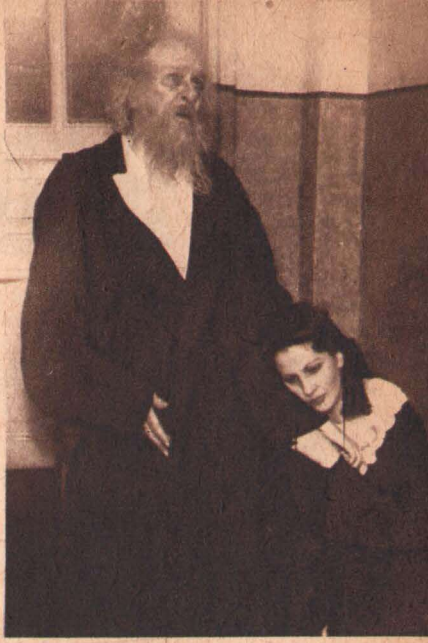

Astfel, eu, tînărul învățăcel în ale artei, care nu l-a văzut jucînd decît în ultimii cincisprezece ani, pot reconstitui mintal marile roluri pe care mi le închipui ridicate pe înaltele culmi ale creației actoricești, prin forța unică a temperamentului său, prin sensibilitatea vibrantă și prin marele său simț al adevărului scenic.

Tot ce se leagă de numele lui Gh. Storin mă impresionează puternic și-mi rămîne de neuitat. De neuitat e viguro-sul Michel Angelo din piesa lui Alexandru Kiriței-cu, frămîntatul actor din «Azilul de noapte», zbuciumatul și cinstitul compozitor Laagus din piesa «Două lacăre» a scriitorului sovietic Iacobson.

Nu voi uita niciodată emoțiile primei întîlniri pe scenă cu maestrul Storin, precum și mustrarea caldă pe care mi-a făcut-o în timpul unei repetiții, în care, tînărul zvăpăiat din mine o pornise înaintea actorului conștiincios, după cum nu pot uita principialitatea și curajul cu care anul trecut, într-un articol din «Contemporanul» Gh. Storin, de la înălțimea eticei sale actoricești, condamna necruțător tendințele nesănătoase prin care unii actori încercau să degradeze noțiunile de artist și de artă adevărată.

Aspect de la repetițiile piesei «Regele Lear», de W. Shakespeare

În clipa de față maestrul repetă rolul regelui Lear pe scena Teatrului Național. Cu siguranță că acest rol va adăuga la tezaurul marilor sale creații artistice, una din cele mai prețioase nestemate.

Să ne trăiești maestre și fie ca tinerii artiști ai patriei noastre, alături de întregul popor să se bucure încă mulți ani de exemplul marilor și minunatelor dumitale creații.

Mihai Berechet.

Spre noi realizări muzicale

Unul din muzicienii laureați este și maestrul Alfred Mendelsohn.

Premiul de Stat pe anul 1953 i-a fost decernat pentru lucrări care îmbrățișează genuri muzicale diferite: «Cantata Bucureștiului», poemul simfonic «Flori pentru Nicos Beloianis», «Cvintetul pentru coarde și pian» și «Cîntec pentru tineretul din colonii».

Intr-o declarație făcută revistei noastre maestrul Alfred Mendelsohn ne-a spus:

– Consider această înaltă distincție ca un stimulent în vederea unor noi realizări muzicale, al căror nivel artistic să fie din ce în ce mai înalt.

Lucrările mele care au fost premiate sînt, în cea mai mare parte, lucrări programatice; ele sînt expresia muzicală a măreților evenimente și a minunatei activități care caracterizează epoca construirii socialismului și lupta pentru pace a popoarelor.

«Cantata Bucureștiului», după cum o arată și numele, este închinată capitalei scumpei noastre republici.

M-am străduit să exprim în imagini muzicale clocotul puternic, caracteristic orașului nostru iubit.

Poemul simfonic «Flori pentru Nicos Beloianis» are drept figură centrală pe neînfricatul luptător pentru libertatea poporului grec, răpus mișelește de fasciștii de la Atena. Pe locul unde a fost ucis Beloianis mîini necunoscute au așternut flori.

«Cvintetul pentru coarde și pian», este inspirat din entuziasmul fierbinte cu care poporul romîn a întîmpinat delegații tineretului din lumea întreagă la Festivalul păcii și prietenici.

Același izvor de inspirație îl are și «Cîntecul pentru tineretul din colonii».

Premiul de Stat care mi-a fost acordat pentru aceste lucrări constituie o chezășie pentru mine că munca mea artistică se desfășoară pe o linie de creație justă și îmi dă noi puteri pentru activitatea mea viitoare.

Anul acesta am terminat un oratoriu intitulat «Inimă viteză», care este închinat curajoșilor apărători ai granițelor noastre. Tot în acest an am scris un «Cvartet de coarde» pe tema unui cîntec popular.

In prezent lucrez la baletul «Călin» după minunatul poem al lui Mihail Eminescu. La această lucrare colaborez cu talentata maestră de balet Tilde Urseanu, și-a încheiat maestrul declarația.

Valoroasa activitate pe care a depus-o maestrul Alfred Mendelsohn pînă în prezent pe tărîmul muzicii este o chezășie că planurile sale de viitor, bogate și îndrăznețe, vor fi realizate.

Lui MARȚIAN NEGREA
un meritat omagiu

Născut în comuna Vorumleac de lîngă Sibiu, acest creator și-a îndreptat de la început ochiul sufletului asupra peisajelor transilvănene, asupra țăranilor muncitori din care-și trage obîrșia. De atunci și pînă azi opera lui e mereu prezentă în viața muzicală a țării noastre. Încă de pe vremea suitei lui pentru pian « Impresii de la țară », cadența melodică, cu adevărat românească, indică deja pe compozitorul de talent de mai încolo. Ceva mai tîrziu la Viena, « Rondoul » și « Fuga », ca și « Preludiile », prin măiestria lor au atras atenția cunoscătorilor.

Marțian Negrea este deținătorul premiului I Enescu pentru « Rapsodia I-a », a premiului II Enescu pentru « Fantezia simfonică pentru orchestră » și a altor premii. În suita simfonică « Povești din Grui » compozitorul ardelean prevede, cu nezdruncinată credință, eliberarea țării. Prețuindu-i lucrarea maestrul George Enescu i-a dirijat-o într-o interpretare de neuitat.

După eliberare Marțian Negrea compune minunate cîntece de masă, iar pentru « Cvartetul de coarde » i se decerne în 1952, pentru prima oară, Premiul de Stat. De atunci încoace opera i se îmbogățește mereu cu valoroase creații simfonice.

Talent multilateral, pe lîngă creațiile sale, el dă la iveală tratatele sale de contrapunct, armonie și forme muzicale, iar pe planul istoriei muzicii scrie monografia despre Gheorghe Dima și un studiu despre Ion Caione, culegător romîn din secolul al XVII-lea. În cadrul activității sale pedagogice, atît la Cluj, cît și la București, el desăvîrșește talentele unei serii de tineri compozitori.

Maestrul Marțian Negrea este un muzician în înțelesul cel mai larg al cuvîntului, un iubitor al peisajului romînesc. Utilizînd stilul său personal compozitorul își desăvîrșește opera. Suita simfonică « În munții Apuseni » îmbracă cele mai variate expresii folclorice iar toate evocările acestei tetra-

logii simfonice sînt străbătute de măreția munților colindați în copilărie, de dragostea sa pentru oamenii de acolo. Această lucrare cu rădăcinile adînc înfipte în folclorul nostru, precum și muzica filmului documentar « Baia Mare » i-au adus pentru a doua oară titlul de laureat al Premiului de Stat.

Fruntaș al creației muzicale moderne românești, Marțian Negrea lucrează actualmente la prima sa simfonie dedicată păcii între popoare.

Sabin V. Drăgoi

Maestru emerit al artei din R.P.R.
Laureat al Premiului de Stat

Animatorul...

Regizorul Alexandru Finți, maestru emerit al artei din R.P.R., a desfășurat o susținută activitate artistică sprijinind și, totodată, îndrumînd tînăra noastră dramaturgie originală. Trebuie subliniat sprijinul efectiv pe care l-a acordat tinerilor dramaturgi Adrian Rogoz și C. Constantin, laureați ai Premiului de Stat, desăvîrșind textul dramatic «Martin Rogers descoperă America» și realizînd un spectacol de succes.

De asemenea, trebuie consemnată contribuția competentă, însuflețită, pasionată a acestui creator la valorificarea scenică a unor piese originale ca «Schimbul de onoare» de M. Davidoglu, laureat al Premiului de Stat, și ajutorul dat piesei «Îndrăgostiții» de Maria Banuș, laureată a Premiului de Stat.

Al. Finți trebuie considerat printre primii regizori care au adus în teatrul nostru drama eroică sovietică. Spectacolele «Trenul blindat» de Vsevolod Ivanov și «Ruptura» de Boris Lavreniev — puse în

scenă de el la Teatrul Armatei—au constituit două realizări importante ale teatrului romînesc. Ele au înfăţişat publicului nostru, pentru prima oară, ca erou individualizat, viu, caracterizat — poporul.

Însufleţit de o putere creatoare neobosită Alexandru Finţi este animatorul scenei « Studio » Teatrului Naţional « I. L. Caragiale ».

W. Stephiesel

Maestru emerit al artei din R.P.R. Laureat al Premiului de Stat

Scenă din « Trenul blindat » de Vs. Ivanov

Scenă din « Cîntul de răsărit » de Al. Cornejanu

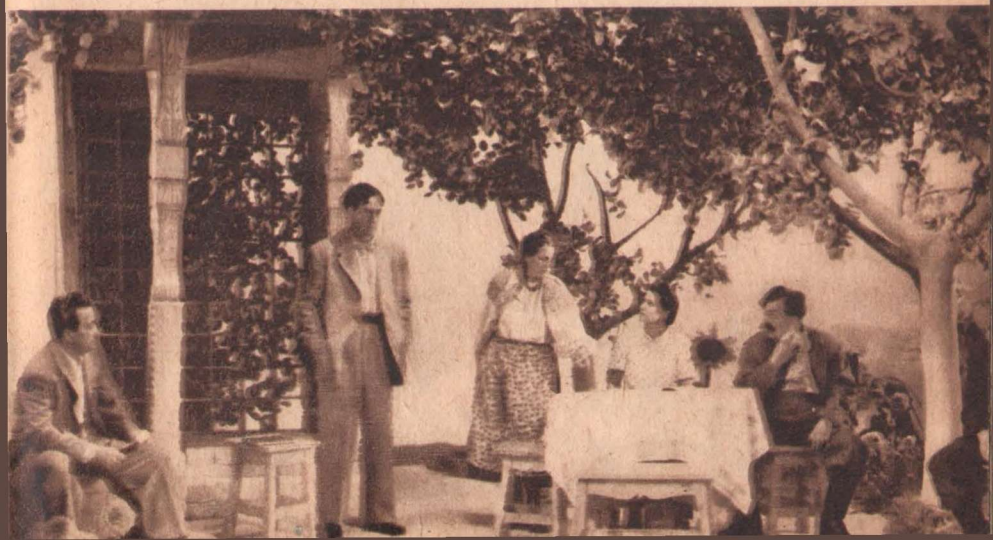

REGIZORUL Alex. Finți

Îmi voi aminti totdeauna primele mele întîlniri cu regizorul Alexandru Finți. Seară de seară, în penumbra lojii, ochii lui vii și neobosiți urmăreau cu pasiune jocul actorilor de pe scenă. Pe atunci mi se părea ciudat ca un regizor să-și petreacă ziua întreagă în teatru. Abia mai tîrziu am înțeles că aceasta se cheamă dragoste nemărginită pentru artă. Cuvintele lui Stanislavski zugrăvesc, cred, în chip minunat, acea abnegație în muncă, acea dăruire completă pe care Al. Finți o aduce cu sine ori de cîte ori pornește să plămădească și să realizeze un spectacol.

« Artistul, scrie Stanislavski, renunță la lumina soarelui de dimineață și la aerul proaspăt al zilei pentru întunecimea și mirosul specific al culiselor; el schimbă bucuros întunericul și liniștea nopții pentru strălucirea orbitoare a rampei. La miezul nopții, cînd toți oamenii se odihnesc, adunînd forțe pentru ziua următoare, artistul, extenuat, trăiește ultimele suferințe ale eroului piesei . . .

. . . Dimineața el se trezește ca și ceilalți oameni și fuge la repetiție. Artz nu ține seama de timpul de odihnă necesar artistului. Repetiția prelungită îl lipsește adesea de un prînz cald» . . .

Parcă revăd momentele cînd, bolnav fiind, de-abia ridicîndu-se din fotoliu, Alexandru Finți nu se învoia cu nici un chip să părăsească repetițiile piesei « Ruptura ».

Toate aceste greutăți erau învinse de abnegația sa în muncă, de dragostea și pasiunea lui nemărginite pentru întăptuirea idealurilor sale.

Pe maestrul Finți l-am cunoscut, însă, mai profund, abia în timpul punerii în scenă a piesei « Trenul blindat».

Eram pe atunci asistent de regie. Munca dusă împreună zi de zi, repetiție de repetiție, elanul său, îndrumările pe care le dădea m-au ajutat să înțeleg și mai mult teatrul și să-l iubesc cu acea dăruire totală, fără de care arta nu poate fi artă.

Nu ne-am înțeles întotdeauna. Uneori mi se părea prea pretențios, prea sever. Nu bănuiam pe atunci că sub

Scenă din « Îndrăgostiții » de Maria Banuș

acest aspect se ascunde un om cald, dezinteresat, pasionat, nutrind o nestăvilită dragoste pentru teatru, pentru tinerii oameni de teatru, pentru aşazisul « schimb de mîine ».

Incet, încet, pasiunea lui Alexandru Finţi, izbucnită năvalnic pentru spectacolul care creştea, se împlinea şi se desăvîrşea, ne-a cuprins şi pe noi, cei tineri, într-un suflu neobosit de treaţie. Entuziasmul acesta s-a reflectat, în special, în munca noastră cu ansamblul actorilor, care, în piesa citată mai sus, trebuiau să reprezinte poporul revoluţionar. Regizorul Finţi este un priceput animator al scenelor de mase. Electrizarea unui grup numeros de actori pentru atingerea unui singur ţel, oglindirea dragostei profunde faţă de revoluţie reprezintă unul din aspectele cele mai interesante ale muncii sale regizorale.Maestrul Finţi a ştiut să insufle întregului ansamblu din « Trenul blindat » acest puternic elan revoluţionar.

Cît de just se spunea în revista « Contemporanul », în cronica consacrată acestui spectacol: « Scenele de masă, admirabil regizate, reuşesc să transmită publicului întreaga frămîntare a poporului răsculat. Mai ales impresionantă este scena de pe clopotniţă, în care aproape fiecare figurant este o individualitate, e un personaj care vorbeşte ».

Multe lucruri juste, frumoase şi interesante am avut de învăţat de la acest neobosit animator. Rămîn recunoscător regizorului, « omului » Alexandru Finţi, care m-a făcut să iubesc cu abnegaţie arta teatrală.

Gh. Iora

Regizor la Teatrul Armatei

Scenă din « Martin Rogers descoperă America » de C. Constantin şi A. Rogoz

Aspect de la repetiţia piesei « Platon Crecet » de Al. Corneiciuc

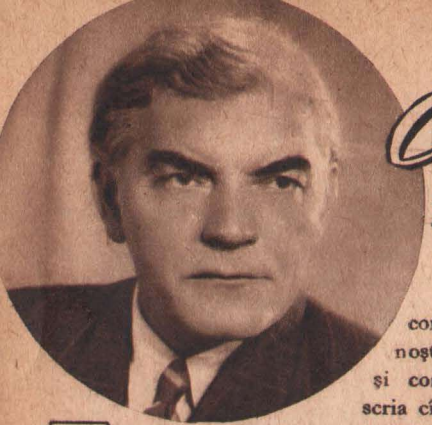

Cu sufletul numai la MUZICĂ

Fiu de țăran, Vasile Popovici a avut de întîmpinat numeroase greutăți pînă să-și poată făuri educația muzicală.

Dotat cu deosebite însușiri el a îndrăgit de mic melodiile populare și colindele care i-au legănat copilăria.

La 18 ani izbutește, datorită talentului său, să se înscrie la Conservatorul din Iași. Apreciat de profesori, la rîndul său profesor, el a funcționat mai întîi la catedra de ansamblu coral, apoi la cea de teorie și solfegiu.

Dar dragostea sa pentru muzică, dorința de a se perfecționa îl determină să părăsească catedra Conservatorului pentru a veni la București, unde lucrează cu muzicienii D. G. Kiriac, G. Cucu și Alfonso Castaldi.

„Popovici este un băiat foarte priceput la cor și cu bune cunoștințe de armonie și contrapunct — îi scria cîndva compozitorul D. G. Kiriac compozitorului I. Chirescu. Se pricepe bine la muzică și tot sufletul lui e numai la muzică".

Activitatea sa în cadrul formației corale și străduințele depuse în scurtul timp cît a stat în capitala Franței — pentru a-și desăvîrși darurile muzicale — s-au dovedit cu prisosință ulterior.

Reîntors în țară el s-a dedicat îndrumării tineretului, dar totodată își începe activitatea componistică creînd primele sale cîntece pentru cor.

În creația sa muzicală se simte de la început dragostea pentru melodiile populare, legătura strînsă cu izvoarele folcloristice și cu poporul din mijlocul căruia se ridicase.

În pofida tendințelor decadente, care se manifestau din plin în epoca dinaintea războiului și printre compozitorii din țara noastră — tendințe încurajate de oficialitatea burgheză — Vasile Popovici a promovat cîntul popular printr-o serie de aranjamente, armonizări și compoziții pentru cor.

Abia după 1944 lucrările sale muzicale au găsit înțelegerea și sprijinul pe care le meritau. Îndrumat de partid, V. Popovici își dezvoltă capacitățile muzicale și, dedicîndu-se cu mai mult entuziasm creației, contribuie la dezvoltarea mișcării muzicale din patria noastră.

Din activitatea sa componistică amintim: „Sirena lui Roaită", „Înainte, la muncă, tovarăși", „Cîntecul păcii", „Bădița-l meu", „Cîntec închinat tineretului chinez", „Cîntec de înfrățire între armata română și armata sovietică", precum și suita corală în patru părți „Viața tinerilor ostași", în care sînt redate diferite momente din viața nouă a ostașilor patriei noastre.

Artist pasionat
Animator entuziast

Numele profesorului Vasile Jianu este cunoscut şi îndrăgit de marea masă a iubitorilor de muzică. Această preţuire unanimă reprezintă consacrarea supremă a meritelor unui artist, care a ridicat pe culmi înalte arta şi ştiinţa de a cînta la un instrument de suflat. Cine l-a auzit cîntînd pe Vasile Jianu şi nu a fost cucerit de la primele sunete, de tuşeul delicat al tehnicii lui sclipitoare?

Imi amintesc cum cu vreo 25 de ani în urmă a apărut în orchestra Operei şi a Filarmonicii un nou angajat, un tînăr modest, dar conştient de talentul său, care vroia cu orice preţ să se afirme, să facă cunoscută tuturor — cu un ceas mai devreme — puterea marelui său talent. Acesta era pe atunci artistul emerit şi laureatul Premiului de Stat de azi, Vasile Jianu.

Impresionante sînt primele începuturi ale manifestărilor sale muzicale cînd, împreună cu alţi colegi, dădea la iveală şi valorifica perlele muzicii solistice pe care le-a susţinut ani de-a rîndul ca flautist prim în concertele Filarmonicii sau în spectacolele Operei.

Dar adevărata forţă şi măiestrie a artei sale s-au făcut preţuite în ultimii zece ani, cînd regimul nostru de democraţie populară i-a dat posibilitatea de a se manifesta din plin, ca solist concertist, nu numai în Bucureşti şi în cîteva din oraşele ţării, ci şi peste hotare. Concertele profesorului Vasile Jianu la Praga, Sofia, şi recent în Uniunea Sovietică, au fost adevărate triumfuri artistice, care fac cinste muzicii romîneşti.

Noi, artiştii instrumentişti romîni ne mîndrim cu asemenea colegi şi tovarăşi şi le urăm cît mai multe şi din ce în ce mai mari succese în viitor.

Prim concert maestru al Orchestrei Filarmonice de Stat

Dramaturgia noastră s-a îmbogăţit cu un nou slujitor

Tema aleasă de Horia Lovinescu ni s-a părut interesantă şi folositoare în perioada trecerii la socialism.

In «Lumina de la Ulmi» este vorba despre lupta unui scriitor cinstit împotriva unor influenţe ideologice străine de interesele progresului, interese în slujba cărora trebuie să stea creaţia oricărui scriitor adevărat.

Ne-a plăcut deci miezul piesei, ne-au plăcut cele mai multe dintre personaje, unele dintre ele oameni noi, încrezători în forţa lor şi inimoşi, ne-a plăcut curajul cu care autorul s-a străduit şi a izbutit să satirizeze unele apucături dăunătoare din viaţa noastră, ne-a plăcut, cu unele rezerve, dialogul. Şi am fost cu toţii de părere că această primă lucrare a lui Horia Lovinescu

Intr-o zi a intrat în cabina mea o tovarăşă de muncă, o actriţă care mi-a spus: « Am citit o lucrare interesantă. Ar fi bine s-o cunoşti şi d-ta». I-am răspuns că sînt nerăbdătoare şi după cîteva zile am făcut cunoştinţă cu textul şi cu autorul piesei «Lumina de la Ulmi ».

Piesa a fost citită mai intîi de conducerea Teatrului Municipal, apoi s-a făcut o lectură în faţa consiliului nostru artistic. Lucrarea ne-a impresionat pe toţi, pentru că trata o temă nouă, neabordată încă în literatura noastră dramatică.

Jules Cazaban şi Gh. Mărutză în «Lumina de la Ulmi»

dovedeşte, indiscutabil, un real talent dramatic.

Simţeam că literatura noastră dramatică s-a îmbogăţit cu un nou slujitor.

Colectivul teatrului — şi nu numai acei actori care erau distribuiţi — a îndrăgit piesa, şi nu şi-a desmințit ataşamentul nici în zilele grele ale pregătirii spectacolului.

Discuţiile care s-au dus în jurul «Luminii de la Ulmi» la Uniunea Scriitorilor au constituit un real ajutor pentru teatrul nostru. Ele au ascuţit în şi mai mare măsură spiritul de răspundere al regizorului şi al actorilor faţă de textul dramatic ce urma să fie interpretat.

Premiera a avut loc într-o atmosferă sărbătorească. Intreg colectivul simţea că prezintă în faţa publicului o muncă pe care a desfăşurat-o cu consecvenţă şi elan.

Aprecierile şi interesul spectatorilor dovedesc că, colectivul Teatrului Municipal a făcut o bună alegere înscriind «Lumina de la Ulmi» în repertoriu.

Inalta distincţie acordată acestei lucrări dramatice, sentimentele frăţeşti care s-au stabilit între autor şi oamenii teatrului nostru vor constitui, fără îndoială, acel imbold care trebuie să-ducă pe tînărul scriitor spre realizarea unor noi piese, cu un bogat conţinut de idei, îndrăzneţ şi de un nivel artistic menit să satisfacă pe deplin cerinţele tot mai mari ale publicului nostru de azi, în minunatul său drum către artă şi cultură.

Petre Sucolanov

Artistă emerită a R.P.R.

Beate Fredanov, Fory Etterle, Ion Manta şi Gina Petrini în «Lumina de la Ulmi»

O INALTĂ CINSTIRE

Ion Dacian în «Aculina» de I. Kovner

Desigur că în ţările capitaliste, unde arta este roaba profiturilor cu orice preţ, iar viaţa şi activitatea oamenilor de artă sînt supuse intrigilor de culise şi capriciilor patronilor, nici nu poate fi vorba de o preţuire şi o recunoaştere a meritelor din partea statului. De altfel, pînă la eliberarea ţării noastre şi pînă la revoluţia culturală începută după 23 August, nici la noi nu s-ar fi putut vorbi de asemenea preţuire. Opereta mai ales, care era socotită un gen minor, trăia la periferia artei, în dispreţul şi totala dezinteresare a guvernanţilor, la cheremul intereselor comerciale ale patronilor. In acest mediu, cu totul defavorabil unei dezvoltări artistice, şi-au făcut debutul în operetă Ion Dacian şi Puica Alexandrescu. Cu atît mai mare le-a fost meritul, cu cît în atmosfera de negustorie, de intrigă, în atmosfera de carierism brutal, total lipsită de preocupări de artă, ei au ştiut să se smulgă mediului înconjurător, să se preocupe perseverent, cu seriozitate, de dezvoltarea lor profesională.

In spectacolele de revistă, cu tablouri din operete — ale fostului teatru Alhambra, la care colaborau pe vremuri — ambii au debutat în

Scenă din «Ana Lugojana»

regia mea. Ne chinuiam pe atunci să găsim o linie de interpretare artistică, într-un gen în care preocupările nu erau de artă. Pe vremea aceea ambii aveau mari greutăţi în exprimarea actoricească a rolurilor care le reveneau. Datorită unei munci neobosite, unei voinţe de fier, au reuşit să învingă greutăţile care le frinau mijloacele de expresie actoricească, în aşa măsură, încît au devenit doi excelenţi actori şi nu numai cîntăreţi de vaoare.

Puica Alexandrescu şi Ion Dacian în «Ana Lugojana» de Filaret Barbu

Puica Alexandrescu în «Aculina» de I. Kovner

Atît Ion Dacian, cît şi Puica Alexandrescu, deşi ambii în culmea unei măiestrii a artei vocale, studiază zilnic cu profesorul de canto. Şi este bine să afle cei mai tineri că titlurile şi distincţiile nu cad din cer, ci se cîştigă pe merit şi prin muncă îndelungată.

Dacă Premiul de Stat răsplăteşte cu justeţe munca şi realizările lui Ion Dacian şi ale Puicăi Alexandrescu, succesele lor în interpretarea unor roluri din operetele «Ana Lugojana», «N-a fost nuntă mai frumoasă» şi «Aculina», nu trebuie uitat că efortul lor a fost sprijinit de colectivul Teatrului de Stat de Operetă, iar succesele pe care le-au obţinut se datoresc în parte şi sprijinului de colaborare cu care colectivul îi înconjoară în munca lor.

Inalta distincţie ce le-a fost acordată deschide perspective minunate întregului nostru colectiv şi-l angajează la o continuă îmbunătăţire a muncii, la o perseverentă desăvîrşire a măiestriei sale artistice.

Dan Dubleiaș

Maestru emerit al artei din R.P.R.
Director al Teatrului de Stat de Operetă

Cum am scris

Unii spectatori mă întreabă: «Cum ai scris «Afaceriştii»? Cine sînt Feneşan, Augustin Ilieşu, Răcaru sau mătuşa Amalia? De unde ai luat pe Virgil Doru şi pe generalul Uleanu? Tuturor le răspund invariabil: «din viaţă». Unii cad pe gînduri, alţii dau din cap neîncrezători. Deodată unul izbucneşte: «Nu este exclus să fie aşa. Trebuia să-mi închipui. Chiar la noi în judeţ am avut odinioară un senator liberal, pe care îl chema Feneşan, purta mustăţi mari, zîmbea continuu, avea o servietă de piele micuţă şi făcea afaceri mari». Îi explic spectatorului că nu este decît o coincidenţă. Că Feneşan din «Afaceriştii» nu este acel Feneşan pe care el l-a cunoscut odinioară în judeţul său, dar interlocutorul meu mă priveşte şiret: «Înţeleg, nu vrei să recunoşti adevărul... din discreţie»...

Aici nu este vorba de discreţie. Aici este vorba de metoda de lucru, de procesul de creaţie al autorului. De putinţa lui de-a privi şi înţelege viaţa şi de-a lua din ea ceea ce este tipic. Dacă spectatorii, văzînd personajul Feneşan, cel de pe scenă, îl pot identifica cu cutare senator sau deputat de odinioară, pe care ei l-au cunoscut în viaţă, aceasta înseamnă că autorul a reuşit, în mare măsură, să prindă dominantele caracterului personajului pe care a vrut să-l prezinte scenic. Că Feneşan, cel din viaţă, zîmbea continuu, purta servietă de piele, avea mustăţi «pe oală» sau răsucite în furculiţă, acestea sînt simple accesorii. Principalul este că Feneşan cel de pe scenă, avînd aceste accesorii, se comportă însă aşa ca cel din viaţă: e veros, crud, cinic, afacerist, la adăpostul formulelor patriotarde, mergînd chiar pînă la crimă, atunci cînd interesele lui personale şi ale complicilor săi sînt primejduite. Adică se comportă ca un exponent al clasei sale, acea clasă exploatatoare şi rapace. Şi asemeni lui, Augustin Ilieşu, generalul Uleanu sau Teofil Răcaru.

Mărturisesc că la baza «Afaceriştilor» stă un fapt dramatic, neinventat de autor, scos din viaţă, un fapt care, în 1933 a ilustrat puternic tot putregaiul societăţii burgheze. Încă de pe atunci reflectam cu îndurerare la fap-

AFACERIȘTII

tul că oamenii care debutau în viață, însușindu-și avutul cuiva, puteau să-și termine această viață ca miniștrii de justiție, sau că un om integru, un profesor de pildă, poate fi forțat să se sinucidă, aceasta fiind singura posibilitate pentru el de a dovedi opiniei publice că este un om cinstit.

Acesta este faptul de viață, conflictul dramatic care stă la baza satirei mele. Scriind «Afaceriștii» m-am străduit să zugrăvesc, printre altele, o galerie de tipuri și o serie de moravuri caracteristice unei societăți în plină descompunere, societate căreia nici fracurile, nici toaletele somptuoase, nici luxul ostentativ, nici aroganța demagogică și patriotardă, nu-i puteau ascunde depravarea și turpitudinea, nu-i puteau acoperi abjecția și josnicia, societate sortită unei inevitabile prăbușiri.

Tudor Șoimaru

Laureat al Premiului de Stat

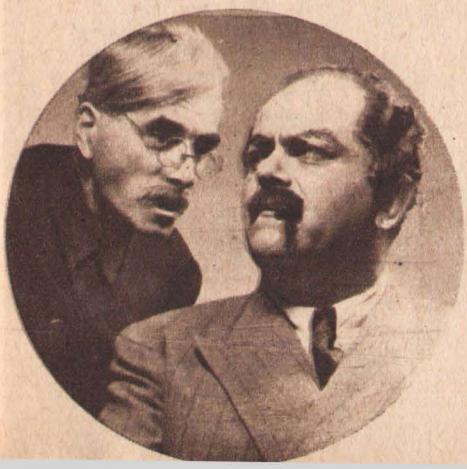

Scene din «Afaceriștii»

Compozitorul și pedagogul Sigismund TODUȚĂ

Printre compozitorii noștri care se pot mîndri cu o bogată activitate în domeniul creației muzicale se numără și Sigismund Toduță, distins cu Premiul de Stat pentru lucrările sale: «Concert pentru orchestra de coarde», «Sonata pentru flaut și pian» și «Sonata pentru vioară și pian».

Sigismund Toduță și-a început educația muzicală la Conservatorul din Cluj între 1926-1932, urmînd clasa de pian secția profesorală și compoziția cu Marțian Negrea. Ca numeroși alți muzicieni de talent, în regimul burghez el nu s-a putut dedica serios creației ci a fost nevoit să funcționeze ca profesor de liceu mai întîi, iar apoi ca profesor la Conservatorul unde a studiat odinioară, predînd armonia, contrapunctul, formele muzicale și compoziția.

In activitatea componistică a lui Sigismund Toduță se observă de la început atît influența înaintașilor clasici ai muzicii românești, cît și cea a curentelor decadente, impresioniste. De aceea, în creația sa el are multe contradicții și în unele lucrări ale sale se simt puternice influențe negative.

După 1944 Sigismund Toduță se alătură compozitorilor militanți pentru o muzică, care să exprime melodios ideile și sentimentele. El adîncește din ce în ce mai mult folclorul muzical.

Indrumat pe o linie creatoare sănătoasă de Uniunea Compozitorilor, Sigismund Toduță reușește să se elibereze în cea mai mare parte de influențele decadente care-i stăvileau dezvoltarea.

Rodul muncii din 1944 încoace se concretizează într-o serie de lucrări, de la cîntece pînă la simfonii.

Ceea ce caracterizează lucrările sale este legătura cu intonațiile cîntecului popular, lirismul duios, strălucirea expunerii și plasticitatea întruchipării muzicale.

Pe lîngă activitatea sa componistică Sigismund Toduță depune și o importantă muncă pedagogică, ca profesor de compoziție și forme muzicale la Conservatorul de Muzică «Gh. Dima» din Cluj.

Gh. Mendelsohn

Profesor la conservatorul din Cluj

Succesul unui compozitor de muzică ușoară

Sînt vreo douăzeci de ani de atunci. Într-o bună zi, un tînăr slăbuț mi s-a prezentat sfios, rugîndu-mă să ascult orchestra pe care o dirija. Tînărul era H. Mălineanu, elev de liceu, iar «orchestra» lui era alcătuită din cîțiva colegi.

Ascultînd, mi-am dat seama că cel care venise la mine este un artist înăscut. Violonist, pianist, dirijor, Mălineanu este, mai presus de toate, un «însufleţit»

Luptînd cu îndîrjire împotriva mentalităţii de pe vremea aceea a celor care pretindeau că arta nu este o îndeletnicire «serioasă» el a biruit şi şi-a urmat vocaţia: muzica.

Dotat cu un real talent, susţinut de o bună tehnică şi de un instinct artistic sigur, Mălineanu a fost din primul moment înţeles şi preţuit de colaboratori şi prieteni şi astfel numai după trei, patru ani de activitate componistică numele lui era deja cunoscut în lumea muzicală românească.

Acestea se întîmplau înaintea şi în timpul războiului. Dar dacă prietenii şi colaboratorii îl admirau şi-l preţuiau, de sprijinit nu-l sprijinea nimeni. Luptînd din greu, aproape pe dibuite şi cu multe şovăiri, Mălineanu a realizat totuşi lucrări bune, unele foarte bune. Muzica noastră uşoară a făcut, pot spune, un salt calitativ şi prin contribuţia sa.

După 23 August 1944 prefacerile sociale puneau noi şi adînci probleme creatorilor. Arta devenea un mijloc de reflectare a realităţii înconjurătoare şi a năzuinţelor oamenilor către mai bine.

Arta nu mai putea fi un mijloc de delectare a unei minorităţi sociale; ea trebuia să se adreseze întregului popor, avînd rădăcinile adînc înfipte în popor.

Iubirea de ţară şi dragostea pentru oamenii care-i făuresc un viitor fericit se reflectă în «Înfloreşte ţara mea», «Buciumaşi de veselie», «Hop şi-aşa», «Mîndru sînt de ţara mea» şi în alte numeroase melodii, după cum dorinţa de a combate ceea ce este învechit, sortit pieirii, se vădeşte în conţinutul cîntecului «Marinică». Melodiile lui Mălineanu sînt cîntate cu bucurie de oamenii muncii de la noi şi din străinătate.

Pentru înalta distincţie pe care a primit-o eu îl felicit din inimă pe prietenul şi colegul meu H. Mălineanu şi-i doresc lui, ca şi tuturor compozitorilor noştri, noi succese în lupta pentru afirmarea muzicii româneşti în scumpa noastră patrie şi dincolo de hotare.

Laureat al Premiului de Stat

UN PREȚIOS ÎNDEMN

În decursul celor patru ani de la înființare, Studioul actorului de film «Constantin Nottara» s-a afirmat, prin spectacolele sale, nu numai ca o rezervă de cadre actoricești pentru film, ci și ca o instituție care a reușit să contribuie la îmbogățirea literaturii noastre dramatice originale cu o piesă de o profundă semnificație politică și ideologică.

Sorana Coroamă, autoarea piesei «Nepoții gornistului», după scenariul literar «Nepoții gornistului» de Cezar Petrescu și Mihail Novicov, a adus o contribuție creatoare la o operă prin care se cinstește trecutul de luptă al clasei muncitoare. Mulți ceferiști, precum și numeroși alți muncitori veniți din toate colțurile țării, au retrăit cu emoție evenimentele dureroase și biruințele lor, oglindite prin eroii piesei: Cristea Dorobanțu, Ruja Vijelie, Stanca Dorobanțu, după cum mulți au recunoscut în Racoviceni, fața hidă a exploatatorilor și a politicienilor din trecut.

Prin puterea de a sintetiza vastul material dramatic, prin redarea sugestivă a unor aspecte semnificative ale conflictului dintre proletariat și clasele exploatatoare de-a lungul trecutelor orînduiri, prin forța de demascare a burgheziei, spectacolul a constituit un succes al dramaturgiei și teatrului românesc.

Sorana Coroamă a împlinit cu talent și maturitate artistică munca complexă de autor și regizor, susținută fiind în strădania sa cu mult elan și multă trudă de întreg activul artistic, tehnic și administrativ al Studioului. Acum, cînd guvernul țării cinstește prin noi laureați spectacolul «Nepoții gornistului» același colectiv participă cu sufletul în sărbătoare la răsplătirea lor. Activitatea în cadrul Studioului «Constantin Nottara», cît și pe platourile de filmat, a adus noilor premiați și decorați o mai înaltă calificare profesională, dragoste și disciplină de muncă, un spirit colectiv și un mare atașament față de problemele sociale și artistice ridicate de nevoile construirii socialismului.

Titus Lapteș, Ion Gheorghiu, Toma Dimitriu, Ana Barcan și cel mai tînăr din promoția absolvenților Institutului de cinematografie, Emanoil Petruț, precum și Anton Gheorghiu pentru

Sorana Coroamă

Anton Gheorghiu

Ana Barcan

Scenă din «Nepoții Gornistului»

inspirata realizare a decorurilor sînt, alături de Sorana Coroamă, un mănunchi valoros din colectivul nostru, care a contribuit cu talent și mare putere de muncă la consolidarea Studioului prin spectacolele realizate în cei patru ani de la înființare și prin rolurile deținute în filmele noastre.

Înaltele distincții primite în acest an, pe lîngă răsplată, constituie și un îndemn spre noi eforturi și realizări.

Maestre emerit al artei din R.P.R.
Laureată a Premiului de Stat

Emanoil Petruț *Ion Gheorghiu* *Toma Dumitru* *Titus Lapteș*

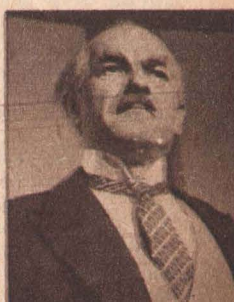

Unul din cîntăreții Moldovei: VIOREL DOBOȘ

De fapt, admirația mea pentru compozitorul «Plaiurilor moldovene» datează de mai mulți ani, mai exact din toamna anului 1947, cînd de la parterul Teatrului Armatei am aplaudat, împreună cu numeroși alți spectatori, opereta «Paloș-Voinicul», lucrare care înscria pentru prima oară pe afișul romînesc numele compozitorului Viorel Doboș.

După «Paloș-Voinicul» a urmat piesa muzicală pentru copii «Ciocanul fermecat», utilizînd elemente de basm, ingenios combinate cu cele reale, apoi opereta «Cîntecul munților», avînd ca temă naționalizarea întreprinderilor industriale, opera comică «Tarsița și Roșiorul», scrisă în colaborare cu Gh. Dumitrescu pe un libret semnat de Al. Kiriței și, însfîrșit, poemul simfonic «Pe plaiurile moldovene», creație distinsă cu Premiul de Stat. Firește că la toate acestea trebuiesc adăugate diversele piese muzicale — lucrări originale sau prelucrări după cîntece populare — asupra cărora compozitorul a lucrat mai ales în calitatea sa de dirijor al ansamblurilor M.F.A. și M.A.I.,

— Aș vrea să-mi spuneți cîteva cuvinte despre poemul dvs. simfonic «Pe plaiurile moldovene».

— Bucuros. Mai întîi țin să menționez că, fără a suferi de patriotism local, sînt moldovean din Iași — am avut din totdeauna o afecțiune specială pentru Moldova, pentru viața oamenilor ei, pentru muzica ei populară. Și de aceea vestea că tocmai în Moldova mea se va înălța una din marile construcții ale socialismului, hidrocentrala «V. I. Lenin», m-a bucurat și m-a emoționat în mod deosebit. Acestei măreți construcții, care va preface nu numai relieful țării, ci și viața oamenilor din acele părți, i-am închinat compoziția mea.

Început în martie 1951 și terminat de orchestrat în februarie 1952, poemul este un imn de slavă adus nu numai constructorilor hidrocentralei, cărora le este închinată prima parte, ci întregii Moldove — plutașilor de pe Bistrița, peisajului, cînd sălbatec cînd dulce și blînd (partea II-a) și trudei rodnice a colectiviștilor (partea III-a).

— Dar în prezent la ce lucrați?

— Compun muzica pentru o operetă intitulată provizoriu «Catrinel», care va fi o evocare a atmosferei ce domnea în sînul armatei romîne în perioada premergătoare primului război mondial. Ideea, trebuie să v-o mărturisesc, mi-a fost sugerată de lectura cărților lui Bacalbașa. De altfel, intenționez ca pe viitor să folosesc cît mai intens prețiosul patrimoniu al literaturii noastre naționale. Ca dovadă am și imaginat un balet romînesc pe tema unei nuvele a lui Gala Galaction.

— Moldovean de-al dumneavoastră...

— Păcatu-i vechi, răspunde rîzînd Viorel Doboș. Gîndește-te că am scris un vodevil după «Scara miței» a lui Vasile Alexandri, pe vremea cînd aveam numai 12 ani.

Pavel Antel

Printre animatorii Teatrului Țăndărică

Printre cei distinși cu Premiul de Stat pe 1953 se numără reprezentanții teatrului nostru cel mai tînăr, artiștii Teatrului de marionete și păpuși «Țăndărică», Margareta Niculescu — regizor, Dorina Tănăsescu și Antigona Papazicopol — actrițe mînuitoare, Ioana Constantinescu — pictor scenograf, Lucian Teodorescu — sculptor.

Proaspeții laureați de la teatrul «Țăndărică» au contribuit în cea mai mare măsură ca spectacolele de marionete și păpuși, care cu puțini ani în urmă erau aproape necunoscute în țara noastră, să devină o desfătare artistică permanentă și pentru cei

vîrstnici, dar mai ales pentru copii.

Micuții noștri cunosc bine și îndrăgesc pe Bibi-Aișa, Căluțul cocoșat, Ivan, Harap alb și Petea Gură-Cască, precum și mulți alți eroi ai lumilor de basme, zămisliți aevea de artiștii Teatrului «Țăndărică» pe micuțele scene răspîndite azi în numeroase săli din București și din alte orașe ale țării.

De vrei să-i cunoști mai îndeaproape pe cei de la «Țăndărică» trebuie să-i cauți în culise.

Culisele Teatrului de marionete și păpuși se deosebesc cu mult de cele ale altor teatre, ele fiind, de fapt, niște ateliere în care se desfășoară complicatul proces de

creație a eroilor din basmele și piesele de marionete.

Intr-unul din aceste ateliere, adevărat laborator de alchimist pentru un profan, o întîlnim pe tov. Ioana Constantinescu, una din laureate. Lucrează înconjurată de marionete și păpuși care, cuminți, așteaptă în rastelurile așezate de-a lungul pereților să fie chemate în scenă.

O rugăm să ne povestească cum a venit în teatrul de marionete.

"Am fost înainte pictoriță — portretistă — ne spune Iona Constantinescu — dar mi-a plăcut întotdeauna să și sculptez. M-au încîntat spectacolele sovietice cu păpuși și marionete vizionate la cinema. Am citit apoi cărțile lui Obrazțov despre teatrul de păpuși din Uniunea Sovietică, cărțile lui Skupa despre teatrul de marionete din Cehoslovacia, și acum vreo cinci ani am venit la «Țăndărică». Aici am învățat meseria și m-am format ca pictor-scenograf.

Voi profita de faptul că ești aici ca să-ți prezint cîteva păpuși.

Iat-o pe Bibi-Aișa, fetița sălbatecă din munți, atît de dornică de o viață nouă. Cît de mult m-am chinuit să redau în încruntarea sprîncenelor îmbinate, în ochii larg deschiși și în nările răsfrînte, setea ei de a ști, de a cunoaște viața adevărată a copiilor.

Uite-l și pe Ivan cel viteaz, cinstit și cuminte. Uite ce mic e!

Iată și grupul de copii în jurul omului de zăpadă cu nasul de chipăruși, cu o țigae în chip de pălărie. Iată-l pe cocostîrcul pianist, și pe greerele violonist, și tot taraful de lăutari, care pe scenă cîntă, cu tot atîta foc, ca și lăutarii cei mari, melodiile populare românești.

Vezi? — îmi spune tov. Constantinescu, cuprinzînd păpușile cu o privire caldă — nu sînt de fapt decît niște bucățele de lemn, cîrpă, ață și vopsele. Dar viața lor, puterea de trăire și de transmitere a sentimentelor lor ca personaje de teatru, ca eroi ai basmelor și poveștilor, este plămădită din dragostea și munca atîtor oameni, începînd cu pictorul care-i întruchipează pe hîrtie — trecînd mai întîi el prin toată gama de sentimente pe care trebuie să le redea păpușile — continuînd cu sculptorul, sub a cărui daltă prind formă în lemn, și cu maestra de croitorie

care le îmbracă. După ce totul a fost făcut, şi păpuşa «în carne şi oase» este complet gata, ultima mînă care-o primeşte e aceea a mînuitorului, care întregeşte şi valorifică în faţa spectatorului viaţa marionetelor. Sub indicaţiile direcţiei de scenă păpuşa-actor îşi îndeplineşte frumoasa ei misiune: aceea de a forma gustul pentru frumos al copilului, de a-l învăţa ce este cinstit şi adevărat, şi de a-l pregăti pentru societatea de mîine.“

Cu aceeaşi dragoste ne-au vorbit de păpuşile şi marionetele lor şi celelalte laureate: regizoarea Margareta Niculescu şi mînuitoarele Dorina Tănăsescu şi Antigona Papazicopol. Toate au venit aici, acum cinci, şase ani, în perioada înjghebării teatrului «Ţăndărică». Nu aveau o pregătire specială. Le-a plăcut această artă, au citit cărţile «păpuşarilor» sovietici şi cehi, au învăţat să dirijeze şi să mînuiască zecile de sfori care mişcă şi dau viaţă marionetelor. Aici s-au perfecţionat şi apoi s-au străduit să înveţe pe alţii frumoasa lor artă.

Astăzi, ca urmare a rîvnei şi dragostei cu care au muncit, au izbutit să formeze numeroase cadre de mînuitori, pictori, sculptori şi regizori, care animă teatrele de păpuşi şi marionete din ţara noastră.

Laureatele Premiului de Stat de la teatrul «Ţăndărică» vorbesc cu multă modestie de munca şi realizările lor, dar sînt mîndre că teatrul lor, care împlineşte cinci ani de existenţă ca teatru de stat, a deschis şi el zecilor şi sutelor de copii din patria noastră drumul spre înţelegerea frumosului şi binelui, spre viaţa nouă pe care o clădesc părinţii lor.

I. Bujes

Pianistul Mindru Katz
Laureat al Premiului de Stat

Nr. 1

PREȚUL LEI 1,50

1955 Editată de C.D.B. Redacția, str. Academiei Nr. 29. Telefon 3.11.46